

Jakub Rataj – třídní posudek

Jakub Rataj (*1984) na naši katedru přišel z konzervatoře v Teplicích v roce 2010. Bakalářská i magisterská studia absolvoval v letech 2010–2015 ve třídě prof. Hanuše Bartoně, v roce 2015 pak plynule navázal na doktorské studium. Jakub je autorem orchestrálních, komorních a elektroakustických kompozic (kompletní seznam skladeb vzniklých v době jeho studií na HAMU viz příloha). Jeho práce přesahuje do světa zvukových instalací a performancí inspirovaných lidským tělem – pohybem, dechem, pulzem a gesty, o čemž svědčí mimo jiné i výběr tématu jeho teoretické dizertační práce. Jeho skladby zazněly v rámci mnoha koncertů a festivalů v ČR i v zahraničí (Pražské jaro, Contempuls, MusicOlomouc, Teheran International Music Festival, Impuls, Journées Nationales de la Musique Electroacoustique ad.), nové skladby si u něj objednala tělesa jako např. fama Q, Prague Modern, Low Frequency Trio, Orchestr Berg, Solaris 3, spolupracoval s interprety a ansámblly jako např. Trio Catch, Quatuor TANA, Ostravská Banda, Cluster Ensemble, Jonathan Powell, Carolina Eyck, Kifu Mitsuhashi, Pamela Kurstin, Pierre Strauch, David Danel a s mnoha dalšími výjimečnými hudebníky, choreografy a filmovými režiséry. Získal řadu hudebních ocenění (mj. hlavní cenu Nuberg 2014 a 2015) a uměleckých rezidencí (České Centrum: 2014 – Vídeň, 2015 – Madrid, 2017 – Tokyo; VICC 2017 a 2019 – Visby). V letech 2013/2014 studoval kompozici a nové technologie u Luise Naona na Conservatoire Supérieur de Musique et de Danse de Paris, kde navštěvoval hodiny u Yana Maresze, Oriola Saladrigueze, Toma Mayse, Yana Geslina, Frédérica Durieux a Claude Ledoux. Od roku 2015 působí v Českém Rozhlase jako hudební režisér a zvukový designér. Ve stejném roce založil a následujících několik roků vedl Ensemble Terrible – ansámbl mladých hudebníků působících na pražské HAMU.

Z výše uvedeného je patrné, že Jakub během svých studií nezhálel a zároveň také to, že již během studií se mu podařilo dosáhnout poměrně výrazného skladatelského úspěchu i mimo zdi naší školy. Vedle jeho nesporných skladatelských kvalit k tomu jistě přispěla i Jakubova povaha, ve které se snoubí vysoká míra otevřenosti a komunikativnosti s potřebou používání hudebního jazyka, který bude reflektovat pokud možno ty nejnovější trendy současné hudby, a díky tomu půjde

takzvaně s dobou. Třebaže tradiční západní tvůrčí étos posledních pár set let velí hodnotit poslední jmenovaný přístup jako něco nižšího, povrchnějšího, je třeba vidět fakt, že i ten nejvýraznější, nejoriginálnější tvůrčí duch měl během svého života alespoň chvílkami doširoka otevřené vnější okolí pozorující oči a nikdy se neobešel bez jisté dávky zlodějství (nemluvě o tom, že zmíněný étos je v uměleckém prostředí mnohokrát produktem pouze převlečené zahořklosti a závisti). Škola a její učitelé mohou a umí poměrně snadno budit zájem o vnější věci, tj. o umění někoho jiného, nicméně inspirovat k osobitosti, originalitě, ke hledání vlastní cesty, tedy k onomu svrchovanějšímu přístupu, je už o něco obtížnější. Cílené vedení k originalitě bohužel bývá často už předem odsouzené k nezdaru, neboť při hledání vlastní cesty stojí nakonec každý sám za sebe. Zdá se mi, že u silných tvůrců se vždy, třebaže v různé míře, nutně prolíná vnější a vnitřní svět, jakási otevřenost vůči vnějšímu světu s uzavřeností vnitřního světa: schopnost vidění a kradení na jedné straně, se slepotou a až jakýmsi autismem na straně druhé. Možná, že hledání rovnováhy mezi věcmi „vnějšími“ a věcmi „vnitřními“ nakonec představuje jeden z hlavních cílů našeho tvůrčího snažení.

Tento poněkud pseudofilozofický výlev jsem si dovolil proto, neboť věřím, že dynamika uvedených dvou „světů“ do značné míry charakterizuje Jakubův skladatelský tvůrčí život, do něhož bych mu tímto chtěl z celého svého srdce popřát mnoho štěstí. Jsem upřímně rád, že jsme se s Jakubem po celou dobu jeho doktorských studií mohli pravidelně setkávat a měli tak příležitost k mnoha velmi inspirativním setkáním.

Praha 21. 8. 2020

doc. MgA. Luboš Mrkvička, Ph.D.

Příloha: Seznam skladeb zkomponovaných po dobu studia

- IOI** (2019) for clarinet, cello & piano, commissioned by Contempuls festival
- Θ** (2019) for two pianos tuned in quarter-tone distance, commissioned by MusicOlomouc
- O** (2019) for piano, commissioned by Jonathan Powell
- æther** (2018-19) for theremin, oboe, piano & string quartet, commissioned by Prague Spring Festival
- ES.23** (2018) for piano trio, commissioned by Solaris 3
- Trans - Polypnoe** (2018) for 13 instruments, commissioned by Orchestra Berg
- Serge 2.1** electronic (2017), duration: 4'30"
- H** for piano and string quartet (2017), duration: 10'
- Culmination** for ensemble (2016) commissioned by Festival Contempuls (2017), duration: 8'
- Second Breath** for string quartet (2015-17), duration: 9'
- Reactions II** for conductor with motion sensor, ensemble and electronics (2015) commissioned by Orchestra Berg, duration: 9'
- The Art of Manipulation** for dancers ensemble and electronics (2015) choreography: Helena Ratajová, duration: 30"
- Tarantelle** for solo percussion (2015), duration: 7'
- Reactions I** for piano and french horn (2015) Commissioned by the International Music Student Festival in Kyoto, duration: 8'
- E** for orchestra (2014) Commissioned by the International Folk Festival in Niznij Novgorod, duration: 9'
- La Balade** for orchestra, water fountain and objects (2014) commissioned by Orchestra Berg, duration: 10'
- Mezi řečí** electroacoustic (2014) Commissioned by Český Rozhlas, Radiocustica, duration: 17'
- Jeden** for ensemble and electronics (2014) incl. vlc, cb, accord, bcl, baryt. sax, perc, electronic, duration: 9'
- „Č“ as čas** for orchestra (2013), duration: 11'
- Violator** for viola and electronics (2013), duration: 7'

Kan'on for shakuhachi, theremin, violin and contrabass (2013) Commissioned by Prague Shakuhachi festival (2nd version named Herzzuschlag for fl, cl, vl, cb), duration: 10'

Proraketon for chamber orchestra and raketon (2013) commissioned by Orchester Berg, duration: 14'

Brány (Gates) sound installation (2013)

Split Structre dance for camera (2013) choreography: Helena Ratajová director: Kristýna Bartošová, duration: 7'

Jepice dance for camera (2013) choreography: Helena Ratajová director: Vojtěch Votýpka, duration: 4'

Chimera for electric guitar, voice, electronics and dancer (2013) Choreography: Helena Ratajová, duration: 15'

Vollmond for ensemble (2012) Commissioned by MoEns, duration: 9'

Kov Kámen Dřevo Zub electro-acoustic (2012), duration: 8'

Koupání for shakuhachi, viola, violoncello, accordeon, voice and electronics (2011), duration: 9'

Commissioned by Festival koncertního melodramu

Brainworms for electric guitar and electronics (2011), duration: 9'

Microcosmotion for string trio (2011), duration: 10'